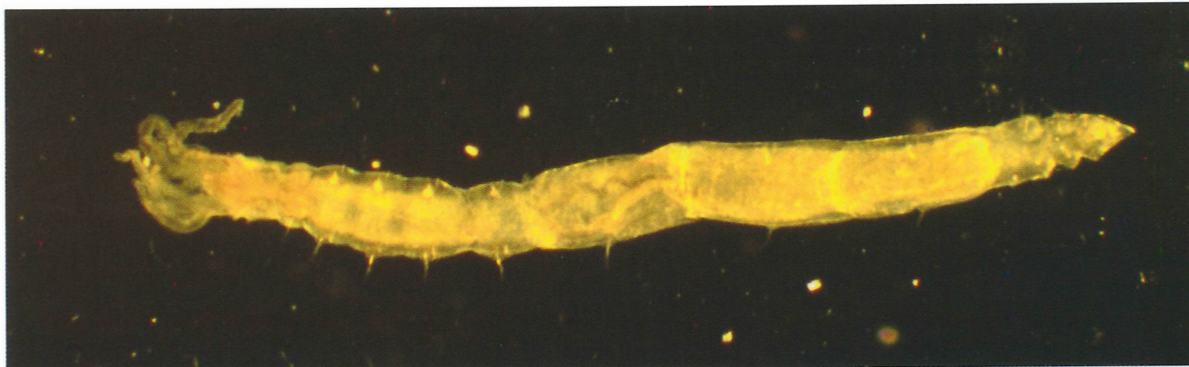

tussen Duin & Dijk

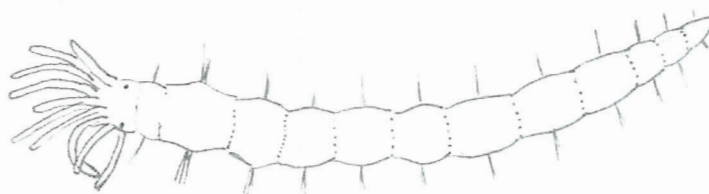

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 6 3 ● 2007

Nieuwsflits

● Het wormpje *Manayunkia aestuarina*. Links de kop, met duidelijk zichtbaar de twee oogjes en de sprieten op de kop; boven en onder het hele dier, slechts enkele mm groot. Foto's Ton van Haaren (Grontmij/AquaSense). Tekening David Tempelman.

Manayunkia aestuarina op Texel

In 2006 zijn in opdracht van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier monsters genomen op enkele plekken in waterbodems op Texel. In Drijvers Vogelweid De Bol werd een voor Texel nog niet eerder gemelde borstelworm aangetroffen. Het betreft de soort *Manayunkia aestuarina*, een typische brakwatersoort. De adulte individuen worden maximaal slechts 6 mm groot en hebben 8 borstelsegmenten in het 'voorlijf' en drie in het 'achterlijf'. Ondanks het kleine formaat is deze soort zeer herkenbaar aan de antennes, kieuwen en dergelijke op de kop. Zij lijkt op een worteltje.

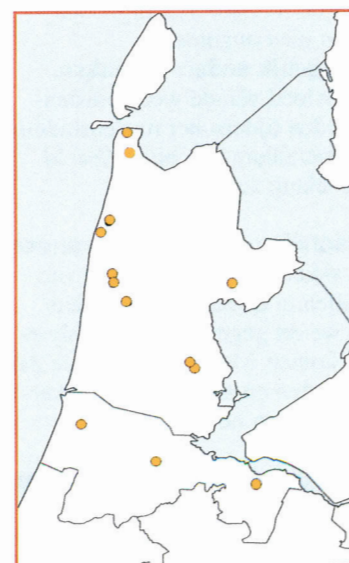
Over het voorkomen van deze soort in Nederland is weinig gepubliceerd. Bekend is dat zij in de jaren twintig van de vorige eeuw voorkwam in het toen nog brakke Alkmaardermeer. Ook zijn er uit 1920 waarnemingen bekend van het Binnen IJ en van een plasje bij Urk en zijn er waarnemingen bekend uit matig brakke binnendijkse wateren in Noord-Holland in de

periode 1927–1932. Recent is ze vooral bekend uit het Deltagebied, waar ze onder andere talrijk is gevonden in het Kanaal door Walcheren. De enige recente vondsten uit de provincie Noord-Holland komen uit de Natuurvriendelijke Oever bij Spaarnwoude langs het Noordzeekanaal. En nu is er dus een vondst van Texel bekend, mogelijk een nieuwe soort voor dit eiland. Voorzover bekend is het pas de vierde soort borstelworm die hier binnendijks is gevonden; de andere soorten zijn de bekende zeeduizendpoot *Nereis diversicolor*, de eveneens kleine *Polydora cornuta* en de wadpier *Arenicola marina*.

Nieuwe waarnemingen van *Dicranopalpus ramosus*

Na de melding van de zich uitbreidende hooiwagen *Dicranopalpus ramosus* uit Purmerend in het derde nummer van Tussen Duin en Dijk in 2006, zijn er enkele waarnemingen van lezers binnengekomen. De soort bleek al eerder in Noord-Holland te zijn gezien; Peter Boer had in 2002 de hooiwagen al op twee plekken verzameld!

In het kaartje staat met stippen aangegeven waar de hooiwagen is waargenomen. De soort blijkt al zeer verspreid voor te komen in Noord-Holland, tot heel noordelijk in Den Helder. Het blijft voorlopig nog de vraag of *D. ramosus* op Texel voorkomt. Alle waarnemingen zijn verwerkt in een artikel in

Nederlandse Faunistische Mededelingen over de verspreiding van deze hooiwagen in heel Nederland. Geïnteresseerden kunnen een kopietje opgestuurd krijgen (stuur een mailtje naar Jinze.Noordijk@wur.nl). Nieuwe waarnemingen blijven welkom!
Jinze Noordijk & Hay Wijnhoven

Kennemerstrand

Sinds kort is er een nieuwe website in de lucht: <http://www.kennemerstrand.nl>. Op de website kun je informatie over de natuur op het Kennemerstrand en elders in Kennemerland vinden. Zo kun je zien welke bijzondere planten er onlangs door natuurliefhebbers op het Kennemerstrand zijn gevonden. De website is nieuw en nog volop in ontwikkeling. Op de website staan ook pagina's over muurplanten in Haarlem en de online verspreidingsatlas van mossen in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Wanneer je een bijdrage aan de site wilt leveren of vragen hebt, kun je deze sturen naar: info@kennemerstrand.nl.

Bultrug in Marsdiep

In het Marsdiep tussen Den Helder en Texel werd op donderdag 10 mei een bultrug waargenomen. Een bultrug is een baleinwalvis die leeft in het noordelijke deel van de Atlantische Oceaan. De ongeveer 15 meter lange walvis werd voor het eerst opgemerkt door de bemanning van een patrouilleboot van de

● *Juveniele kerkuil. Foto: Jankees Schwiebbe.*

marine bij de Helderse zeedijk. De walvis is door honderden nieuwsgierigen gezien. Hij zwom dicht langs de Helderse dijk en was goed waar te nemen. Het is de vijfde waarneming van een bultrug in Nederlandse wateren sinds 2003. In de voorafgaande driehonderd jaar is er geen enkele waarneming geweest (informatie Kees Camphuysen van het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee. Ongeveer een week eerder werd er ook al een bultrug gezien boven de Doggersbank in de Noordzee. Mogelijk ging het om hetzelfde dier. Het dier maakte een gezonde indruk. De walvis heeft het Marsdiep na enkele dagen weer verlaten op zoek naar betere voedselgebieden in het noorden.

Aantal kerkuilen afgenomen

In 2006 is het aantal kerkuilen in Noord-Holland met ongeveer dertig procent afgenomen. In dat jaar bleef het aantal broedsels steken op 75. De afname staat in relatie tot de veldmuizenstand. Na een jarenlange goede muizenstand nam die in het najaar 2005 sterk af. Ook 2006 was een slecht jaar. Landelijk nam de kerkuil af met 32 procent. In enkele akkerbouwgebieden, zoals Groningen en Flevoland, was sprake van een halvering van de stand. Dit soort schommelingen van de kerkuil zijn natuurlijk en worden bepaald door het voedselaanbod. De berichten uit het veld geven aan dat de veldmuizenstand in 2007 weer iets is aangetrokken. We zijn benieuwd naar de ontwikkelingen.

● *Bultrug in het Marsdiep. Foto: Mario Renden.*

